

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leto 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in teži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 25. februarja 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 24.

Položaj in zahteve naših obrtnikov.

(Iz govora g. dr. Frana Windischerja na rednem obnem zboru Zveze obrtnih zadrug dne 21. februarja 1926.)

Gospodarski krogi v Sloveniji tvorijo razsežno družino. Kakor v vsakem sorodstvu, imamo tudi v tej gospodarski žlahti bližnje in daljne sorodnike. Ta velika družina ima svoje praznike, skupne in posebne. Teh praznikov se vsi veselimo in jih po svoje praznujemo. Letni občni zbori so taki prazniki naše slovenske gospodarske družine. Radi prihajamo nanje, ker so naši prazniki. Letni občni zbori so za organizacije največje važnosti. Račune polagajo o opravljenem delu. Ogledalo so preteklosti, hkratu pa so zbori, kjer delamo sklepe, ki so naši kašipoti za prihodnost. Naši letni zbori morajo biti živahni, le potem utrjuje in podžigajo vodnike, katere smo sami izvolili in jim dali svoje zaupanje. Radostno znamenje je, da je zavelo živahno življenje v naših gospodarskih organizacijah, obligatornih in prostovoljnih. Število naših zadrug in društev je mogočno naraslo, to pa je le ograda in podlaga, sama zase mrtva. Živahnosti in zanimanja članov potrebuje ta ustroj, ker je sicer le na papirju in mrtve, kakor so brez življenja tiri skladišča, kolodvori na železnicah, če jih ne oživlja živ promet. Ne govorim rad o starosti, ali če hočemo pravilno presojati naš položaj, moramo zavedajoč se starega pregovora, da je spominjati se koristno, pogledati za 30 let nazaj. Če tedanje stanje primerjamo z današnjim, vidimo, kako velikansko delo smo opravili in kako brzo smo napredovali. V skromnem krogu, v malih lokalih skrivaj kot trepetavčki smo se včasih zbirali, govornikov obrtniških ni bilo dobiti. Danes so naša zborovanja številna, obiskovana iz vseh delov naše lepe dežele, kot govorniki spretno sučejo besedo obrtniki sami. V naših organizacijah ni nikdar zavladovalo krivo načelo, da mora obrtnika obrtnik, kmeta kmet zastopati, marveč smo bili v složnem mnenju, da zastopaj obrtnika tisti, ki je najposobnejši. Veselo znamenje je, da danes nastopajo na obrtniških zborih obrtniki sami, to so pravi poklicani tolmači obrtniških potreb in samo prav je, da se ti može obrtniške prakse složno in skupno zavzemajo za koristi svojega stanu v soglasju s tistimi, ki imajo tudi poznanje zakonov in teoretsko-strokovno izobrazbo za taka opravila. Prihajamo med vas kot vaši prijatelji in svetovalci, kot možje, ki se čutimo z vami eno. Ne prihajamo iz dolžnosti svojega poklica, ampak zato, ker kot sinovi svojega naroda čutimo srčno potrebo, da delamo preko svoje poklicne dolžnosti za zdrav napredek našega obrtništva. Obrtništvo naše je po svojem številu in po svojem gospodarskem poslanstvu največje važnosti za našo produktivnost. Obrtniški stan je železna rezerva in neizčrpni vir, ki oploja našo proizvodnjo. Preudarni industrialci se zavedajo tega in se vesele strokovno izobraženega obrtnika in osebno svežega obrtniškega podlaka. Zavladali so v gospodarski slihi časi, ni še izgleda, da se kmalu obrne na bolje. Zlasti je položaj v stavbeni stroki in v vseh rokodelstvih, ki so ž njo v posredni ali neposredni zvezi, neprijazen. Pa mi nečemo kloniti duhom vemo, da je v gospodarstvu vedno bilo valovanje konjunktura. Slovenska prihodnost, potr-

pežljivost, vztrajnost in varčnost nas bo držala preko sedanjih težav. Naši slovenski gospodarji niso bili nikdar mehkužni in razvajeni. Vedno jim je bilo treba trdo delati. Naš jezik sam niti ni razvil pravega izraza za veliko ugodovanje, zato je naravno, da mi nimamo izraza svojega, ampak pravimo po ljubljansko »serklane«, kadar govorimo o razvajanosti. Naši gospodarji in delavci res nikdar niso bili »serklani«. Tako pa tudi lažje in sigurneje prenašajo pezo in muko slabega gospodarskega okolja. Iz sedanjega mrtvila hočemo priti v boljše prilike in bomo prišli. Glavne potrebe našega obrtništva so sedaj obrtniški krediti, obrtno pospeševanje in strokovno izobraževanje. Vprašanje obrtniških kreditov ima svojo zgodovino pri nas v Ljubljani. Počasi se vendar prilike obračajo na bolje in kot napredek je treba pozdraviti tudi okolnost, da je celo Narodna banka osvojila navzlic svojemu posebnemu ustroju naše zahteve, ki sem jih ponovno tolmačil njenim predstavnikom. Tudi ona daje na razpolago gotove vsote za obrtniške kredite. Kar smo dobili, nas ne zadovoljuje, zahtevamo še več in sicer večjo vsoto za te kredite v celoti, pa tudi večje zneske nego 5000 Din za posameznega obrtnika. Vprašanje obrtniške banke se je ugodno rešilo in je prav, da se danes slovensko obrtništvo spominja vodje srbskih obrtnikov gosp. M. Stojanovića, predsednika Zanatske komore v Beogradu, ki je prvi borec za uresničenje te praktične obrtniške zahteve. Obrtno pospeševanje je odlične važnosti za našega obrtnika. On se mora izpopolnjevati. Mirovanje je nazadovanje. Jako zaslužno je delovanje vodnika obrtno-pospeševalne akcije v Ljubljani gosp. inž. Gulića, ki je danes v naši sredi in ga prijateljsko pozdravljamo. Ali sredstva, s katerimi njegov urad razpolaga, so za naše potrebe preneznatna. V tem pogledu moramo priti do boljšega položaja. Posebne važnosti je strokovno šolstvo, ki izpopolnjuje praktično šolanje pri mojstru. Tem šolam preti nevarnost, ali od njih ne popustimo, ker cenimo njih vrednost. Na drugi strani pa stojimo na stališču, da treba to šolstvo graditi oprežno in preudarno v mejah in okviru življenske zmoglosti. Bolje manj šol, pa tiste dobre, nego obilica, če love sapo. Truditi se hočemo za naš gospodarski podmladek, ker je to tudi naša gospodarska bodočnost. Težka bremena nam nalagajo davki in javne dajatve. Huda je obremenitev za socialno zavarovanje. V obeh pogledih se trudimo priti do izboljšanja. Dosegli ga bomo, ker nečemo omagati v svojem pravičnem boju za prostor na soncu. Eno pa nočemo: da bi se po krivici vzdrževali glasovi o našem bogatstvu. Na žalost mi nismo bogati, bogati so drugod v naši državi. Slovenci smo precej suhi in mršavi. Spominjam vas sanj egiptovskega faraona, ki je videl, kako so suhe in mršave krave pohrustale debele in pitane. Nočemo, da bi se pri nas narobe zgodilo in bi pitane in debele pohrustale suhe in mršave. Zadržal sem vas nekoliko dalj, ker smo redko v tolikem številu zbrani in je treba ob takih prilikah izpregovoriti programatično, pa tudi zagledati, ker treba oživeti strokovna poročila dnevnega reda, ki gleda seveda v preteklost. Mi pa smo živi in gledamo v bodočnost. Ne zamerite mojih daljših izvajanj. Kdor pa misli, da sem kriv, naj vzame besedo in jo vrže proti meni. Mi hočemo naprej!

Davčne olajšave za nove hiše.

Z 31. decembrom 1925 je potekla veljavnost uredbe z dne 19. julija 1920, Uradni list št. 91/291 ex 1920.

Ta uredba je določala za nove zgradbe z manjšimi stanovanji 25 letno davčno in dokladno prostost. Za nove zgradbe z večjimi stanovanji je bila določena 18 letna, za zgradbe s poslovnimi prostori pa 15 letna davčna in dokladna prostost. Te olajšave so bile določene leta 1920 v to svrhu, da bi se odpomoglo čimprej stanovanjski bedi. Uredba je veljala prvotno le za dve leti. Stanovanjski zakon z dne 30. decembra 1921 je pa podaljšal veljavnost te naredbi do konca leta 1925. Denarna kriza je pa vedno naraščala ter je dospela leta 1923 do vrhunca. Cene materialu in za delavce so vedno naraščale. Za material so sedaj pač že nekaj nižje, toda delavci so še dražji kot prej, kar sta povzročila ravno davek na telesne delavce in pa obča podražitev stanovanj.

V letih 1923 in 1924 se ni nič zidal. V letu 1925 se je stavbno gibanje zopet začelo, a šele v drugi polovici leta. Hiše so večinoma še nedovršene ter ne bodo potemtakem več deležne davčnih olajšav po uredbi iz leta 1920. Ako računamo vrednost stanovanja na leto 3000 Din, znaša davek s pribitki in dokladi n. pr. v Ljubljani na leto 992 Din 40 p. Po uredbi iz leta 1920 bi bilo plačevati skozi 25 let samo invalidski davek

124 Din. Od ostanka 868 Din 40 p bi bil hišni lastnik 25 let oproščen. Ta znesek bi znašal za 25 let 21.710 Din, z obrestmi vred, ako računamo le 5%, bi znašal prihranek na davku v 25 letih 36.142 Din.

Ako vlada uredbe ne podaljša, bo trajala davčna olajšava samo 6 let in bo le delna. Tudi prvih šest let bo plačevati na leto še vedno 520 Din 80 p. Olajšava bo znašala na leto le 471 Din 50 p, za šest let 2829 Din, s 5% obrestmi vred v šestih letih le 3311 Din.

Razlika na davčnih olajšavah znaša 32.831 Din, torej skoraj četrtino gradbenih stroškov!

Za hiše, ki so bile dovršene še leta 1925, znaša v našem primeru prihranek na davkih torej 36.142 Din, na hišah, ki se dovrše od letos naprej, pa le 3311 Din. Po hišah, ki imajo več stanovanj in ki so dane v najem, bo znašala razlika seveda veliko več, kolikor bi znašala več pač najemnina.

Vsakdo si bo premislil zidati sedaj hišo! Stavbno gibanje, ki se je lani komaj začelo, bo zopet prenehalo. Skodo bosta imeli trgovina in industrija. Družine naših vagonarjev in barakarjev se bodo potikale pa še naprej v svojih dosedanjih beznicah, ki so sramota za dvajseto stoletje. In to vse zato, ker nimamo državnikov, da bi se zavzeli za podaljšanje uredbe, za katero menda še ne vedo, da je že potekla.

Neprilike pri oddaji državnih dobav in pri javnih licitacijah.

Med obrtniškiimi, trgovskimi in industrijskimi krogi se čujejo opetovano pritožbe nad raznimi nerednostmi, ki se dogajajo pri oddaji javnih dobav, ter neprilikami, ki onemogočujejo domačim podjetnikom in dobaviteljem mnogokrat udeležbo na javnih dobavah in licitacijah. Opetovano se pritožujejo domači interesi nad dejstvom, da se daje prednost inozemskim izdelkom pred domačimi proizvodi, da si zakon o radnjama izrecno določa v čl. 140, da se mora dati prednost domačim, četudi so do 10% dražji kot inozemski proizvodi.

Vsled opetovanih pritožb je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo na zadnji predsedstveni seji sklenila, prirediti o tem vprašanju, ki postaja vsled rastoče nezaposlenosti in stagnacije vedno bolj pereče, posebno

anketo ter pozivlja tem potem vse zainteresente, ki se udeležujejo javnih licitacij in dobav, da ji do najpozneje 8. marca sporočijo:

1. kakšne neprilike so imele pri javnih licitacijah in izvrševanju javnih dobav;

2. kaj ovira najbolj udeležbo domačih dobaviteljev na javnih licitacijah: a) ali in v koliko previsoke take, odnosno b) ali predpisi o kavciji, nadalje v koliko c) ali zavlačevanje likvidacije ali izplačil, d) ali prekratko odmerjeni dobavni termini odnosno e) kateri drugi vzroki.

V interesu stvari je, da se na javnih dobavah interesirane tvrdke v čim večji meri odzovejo zborničnemu vabilu in navedejo podrobno in konkretno vse ovire udeležbe in dodelitev javnih dobav.

Resolucije zbora Centrale industrijskih korporacij v Beogradu.

Na zboru, ki se je vršil dne 17. t. m., so se sklenile sledeče resolucije:

a) Gospodarska politika, krediti za industrijo in socialna zakonodaja.

Kraljevska vlada se naproša:

- da objavi podrobno izdelan delovni program svoje gospodarske politike in vseh stvarnih gospodarskih pogojev, ki zagotavljajo stabilizacijo dinarskega kurza. Ta gospodarski program naj bi našim in inozemskim gospodarskim krogom vzbudil zaupanje in prvim služil za podlago kupčij in kalkulacij, druge naj bi pa privabil s njihovim kapitalom in krediti v našo državo.
- da se v izdatnejši meri prilagodi položaju, potrebam in smotrom naše industrije, med drugim tudi z olajšanjem nabave kreditov preko Narodne banke, uveljavljenjem pravilnika o industrijskih obveznicah potom ministrskega sveta,

rednim izplačevanjem terjatev industrijalcev za državne dobave itd.

3. da z revizijo naše socialne zakonodaje s sodelovanjem delavskih in delodajalskih organizacij omogoči uveljavljenje zakonov in pravilnikov, ki vstopajo položaju in stopnji razvoja naše industrije.

4. da preko pristojnih organov nosi stroške tudi za zdravljenje članov osrednjega urada od nalezljivih bolezni, za kar so ti organi dolžni po veljavnih zakonih.

5. da pravočasno odpošlje delegate na mednarodno konferenco dela v Zenevi in da jim dodeli potrebne strokovne eksperte v zmislu XIII. odstavka mirovne pogodbe.

b) Carinska in trgovska politika.

Po mnenju sekcije finančnega odbora za proučevanje carinske tarife naj bi se

ukinila, odnosno znižala carina za nekatere predmete, katerih si moremo v zadostni meri pridobiti doma, na primer: petrolej, medra galica, superfosfati, plugi, lopate, motike itd.

Ukinjenje, odnosno znižanje carine bi onemogočilo nadaljno produkcijo navedenih predmetov. S tem bi se ne povzročila samo dotičnim industrijskim panogam nenadomestljiva škoda, ampak tudi razvoju celotne industrije, vsled česar prosimo kraljevsko vladu in finančni odbor, da ne razveljavi za navedene predmete vsaj ene carinske zaščite, katero uživajo po sedaj veljavni tarifi.

Nadalje prosimo kraljevsko vladu, da z ozirom na obstoječo težko gospodarsko krizo pomaga industriji v borbi za pocenitev produkcijskih stroškov s tem, da ji omogoči carine prost uvoz »kompletnih instalacij za gradnjo tvornic«, pogosto tolmači v neprilog industriji, prosimo, da se besedilo: »kompletne instalacije za gradnjo tvornic nadomesti s »kompletne instalacije za industrijske potrebe.«

Ugodnost iz točke 6. splošnih pripomb naj velja tudi za predmete in material za izdelovanje in popravilo električnih vodovodov (za pospeševanje elektrifikacije države) kakor tudi za podjetja, katera izdelujejo ali popravljajo v tej točki navedene predmete za lastno potrebo.

Uvoz antracita, premoga in koksa je treba carine presto zasigurati onim industrijam, katere morajo ta material uvažati brezpogojno iz inozemstva.

Zakon o kaldrmini je treba novelirati v to svrhu, da se prepreči dvojno obremenitev blaga v korist ene in iste občine. Dokler se zakon ne novelira, naj se potom finančnega zakona uveljavi sledeča uredba:

»Ustanove in podjetja, ki vzdržujejo na lastne stroške carinska skladišča, industrijske tire, nakladališča in temu slične naprave ali imajo za prevoz, nakladanje in izkladanje zračne železnice in potemtakem ne porabljajo ceste ne ene občine, se oproščena plačevanja kaldrmine po zakonu o kaldrmini z dne 31. dec. 1911.«

Prosimo, da se s trgovskimi pogodbenimi zagurava izvoz naših produktov, posebno moke, in da se eventualno z represivnimi odredbami odgovori na ovire, s katerimi inozemske države onemogočajo uvoz naših produktov.

Z ozirom na mednarodno gospodarsko konferenco, katero pripravlja liga narodov, prosimo kraljevsko vladu, da posveti posebno pozornost vsem vprašanjem, ki so s to konferenco v zvezi in

da prične pravočasno zbirati material.

Ob tej priliki izjavljamo, da smo odločni nasprotniki sistema preferencialnih carin.

Glede načrta zakona o pobijanju nedopustne spekulacije zbor ugotavlja, da bi bilo uveljavljanje takega zakona času popolnoma neprimerno, posebno ob sedanjih splošnih poslovnih depresijah. S političskimi odredbami se cene življenjskih potrebščin nikakor ne dajo urediti.

Zbor se v polnem obsegu pridružuje resoluciji konference zastopnikov gospodarskih krogov, ki se je vršila v Zagrebu meseca januarja t. l.

c) Neposredni davki in samoupravne doklade.

Z ozirom na neznosljivo in neenakomerno obremenitev z neposrednimi davki in samoupravnimi dokladi prosimo kraljevsko vladu in Narodno skupščino, da brez vsakega odlašanja predloži novi zakon o neposrednih davkih, s katerim naj se davčna bremena pravično in enakomerno porazdeli na vse gospodarske panoge.

Dokler se ne uveljavi davčna reforma, prosimo, da omili bremena, ki so najtežja in posebno krivična, kakor davek na plače privatnih nameštencev v Srbiji, Bosni in Hercegovini, v Hrvatski in Vojvodini, ki z samoupravnimi dokladi pogosto doseže 50 odstotkov ali še več celokupnih prejemkov. Samoupravne doklade na ta davek je treba maksimirati z 100 odstotki.

Kar se tiče dohodnine, katera že pri dohodku preko 50.000 Din znaša 17.16 odstotkov (poleg ostalih davkov in pribitkov), prosimo, da se predvojna skala v kronah bere v dinarjih. Dalje prosimo, da se davek na obresti vlog v Srbiji, ki s pribitki znaša tudi preko 50 odstotkov, znatno zniža.

Ker je z 31. decembrom 1925 potekla veljavnost »Uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj«, ki predvideva davčne prostosti, prosimo, da se veljavnost te uredbe podaljša do konca leta 1928.

Samoupravne doklade značijo jako pogosto višja bremena nego celokupni državni davki in prebitki. Odmerjajo se na neupravičeni podlagi, vsled česar obremenjujejo v največ slučajih mali del, največkrat popolnoma neznan del prebivalstva nesorazmerno višje nego ostalo prebivalstvo, katero vsled tega prispeva za potrebe samouprave jako malo in nima interesa, da se štedi v samoupravnem gospodarstvu. Zaradi tega posebno prosimo kraljevsko vladu in Narodno skupščino, da najenergičnejše s primernimi odredbami skrbita, da se v samoupravnem gospodarstvu prične štediti in da se samoupravna bremena pravičnejše porazdeli na vse sloje prebivalstva. V ta namen prosimo, da se uveljavi čl. 132 predloga finančnega zakona za 1926/1927.

Ako bi to ne bilo mogoče, treba omejiti višino samoupravnih doklad. V tem primeru naj se občinske doklade na davek privatnih nameštencev in na posebno pridobitno maksimira na 100%, občinske doklade na občno pridobitno na 200%, a oblasne, okrajne in okrajne doklade skupaj na 100%.

Industrijskim in veletrgovskim podjetjem.

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani poziva v smislu sklepa občnega zbora dne 3. januarja 1926 vse, da v svojem lastnem interesu kontrolirajo domače trg. potnike z ozirom na njihovo kvalifikacijo, inozemske potnike pa, da li imajo predpisane mednarodne legitimacije. Naše stanovske tovariše pa pozivamo, da nam nemudoma javijo vse tvrdke, ki zaposlujejo nekvalificirane potnike, da bodemo na podlagi teh prijav imeli priliko, da stopimo z njimi v stik, da dobe priliko preskrbeti si kvalificiranih moči, odnosno da jih primerne priporočimo. Upamo, da bodo p. t. trgovci in njihove stanovske organizacije podpirale stremljenje podpisane odbora, da se v interesu trgovstva samega izločijo iz trgovine nesposobni elementi ter da se ista dvigne na višino, kakor je bila pred vojno. — Odbor.

Dipl. rer. pol. Boris Zajec:

Jugoslovanske vodne ceste.

(Nadaljevanje.)

Glede prometa zastopajo statuti načelo enakopravnosti vseh. V donavskih pristaniščih se ne sme pri uvozu in izvozu pobirati večja carina, kakor pri drugih mejnih prehodih. Izjeme so dovoljene le pri izjemni gospodarski potrebi. Transit se ne sme s carino ali drugimi dajatvami obremeniti. Izjemne ugodnosti pri uporabi pristanišč so nedopustljive. Čl. 22 določa, da je vpostavitve krajevnih, rednih parobrodarskih zvez za promet blaga med pristanišči ene in iste države, pridržano državljanom in zastavam domače državi.

Za sigurnost prometa je komisija razglasila posebni rečno-parobrodarski policijski red.

Pri različnosti interpretacije statuta ima najprvo komisija sama odločati. Vsaka država ima pravico privziva v teku šestih mesecev na stalno mednarodno razsodišče »Društva narodov« v Haagu.

Sava je plovna v dolžini 600 kilometrov, in sicer od izliva Kulpe v Savo do Beograda. V ekonomsko-trgovskem pogledu tvori Sava važno zvezo severne Bosne, Mačve in dela Slavonije z Beogradom ter kot donavski

pritok zvezo z inozemstvom; tako omogočuje ne samo promet med posameznimi trgovskimi središči na Savi, temveč tudi promet z inozemstvom.

Plavljanje in parobrodarstvo se je vršilo na Savi že v prejšnjih časih. V tehničnem oziru Sava v tem stanju, kakor je danes, ni sposobna za redno parobrodarstvo, ker ga onemogoča nizka voda, vijugasti tok in številne sipine. Povprečno je Sava plovna samo 8 mesecev na leto. Po izvršitvi potrebnih regulacijskih del bi postala Sava velebrodarska cesta od Beograda do Siska, zgornji tok pa le pogojno, ker ima velik strmec. Tozadevni projekti omogočajo plovnost Save kot velebrodarsko cesto do Zagreba, od tu pa do prejšnje štajersko-hrvatske meje pa le za manjše ladje; tako, da bi celokupna dolžina plovne Save znašala 735 km. Seveda bi vsa ta dela stala ogromno in vsled današnjega slabega finančnega stanja naše države se ti projekti v dolednem času še ne bodo uresničili.

Pristanišča na Savi ne odgovarjajo modernim parobrodarskim zahtevam; manjkajo nakladalne naprave, skladišča, železniški tiri v pristanišča itd. Najvažnejša pristanišča na Savi so: Sisak, Zabrežje, Mitrovica; zimski pristanišča pa Bežanija pri Zemunu za 170 in Ada Ciganlija pri Beogradu za 210 ladij.

Na tretjem mestu jugoslovanskih plovnih rek je Drava, ki je plovna od Barča do svojega izliva v Donavo v dolžini 160 km. V tehničnem oziru Drava vsled velikih ovinkov in sipin ni posebno pripravna za plovbo. Za normalne donavske vlačilce je Drava plovna samo od izliva v Donavo do Belišča (t. j. 50 km) in še to le za vlačilce manjših velikosti in tonaže. Obstoja projekt, ki podaljšuje plovnost Drave do Druja v dolžini 69 km, tako da bi celokupna plovna dolžina znašala 229 km.

V ekonomsko-trgovskem pogledu nima naša država od Drave kot plovne reke posebne koristi; to pa zato, ker je večji del njenega teka državna meja. Drava posreduje kot pritok Donave promet z inozemstvom; kakor Sava je tudi Drava eno najvažnejših komunikacijskih sredstev za prevoz lesa in lesnih fabrikatov. Najvažnejša pristanišča na Dravi so: Osijek, Belišče, Šestilovac in Sarvaš.

Na četrtem mestu je reka Tisa, ki je plovna ob Srb. Krstura do izliva v Donavo v dolžini 170 km. Tisa po naravi ni posebno sposobna za plovbo radi velike širine in zelo majhne globčine. Radi tega je plovba na Tisi v zimskih mesecih najdalje ustavljena izmed vseh jugoslovanskih rek.

V ekonomsko-trgovskem pogledu ima svoj gospodarski pomen le za lokalni promet, vendar je velike ko-

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.
(Nadaljevanje.)

4. Glasovalna pravica.

Zakon (čl. 224. trg. zak.) in regulativ (§ 43.) določata, da vsaka delnica daje en glas, če statut ne določa drugače. Načelno ima torej vsak delničar pravico glasovati. Dovoljeno je pa, da statut veže glasovalno pravico na izkaz posesti minimalnega števila delnic in ravno tako, da jo omejuje navzgor. Primer: še-le 25 delnic en glas, nižje pa ne more imeti več nego 50 glasov, bodisi tudi, da ima recimo desetstot delnic. Naši statuti povprek vežejo glasovalno pravico na posest več nego ene delnice, kar je vsprilo nizke vrednosti naših delnic (največkrat 100 papirnih dinarjev) kolikor toliko naravno; najbolj navadno 5 ali 10 ali 25 delnic po 100 Din. Navzgor se število glasov ne omejuje. Razmerno redko se upotreblja določba regulativa, da sme statut dovoliti, da si delničarji, ki nimajo zadosti delnic, da bi sami imeli glasovalno pravico, smejo izbrati zastopnika, ki jih zastopa po razmerju tako združenih glasov. Po mojem mnenju naj bi se ta jako smotrena določba v bodoči zakon sprejela kot obvezna in pojasnila tako, da sme vsaka skupina malih delničar-

jev, ki imajo skupaj zadosti delnic, da bi imeli glasovalno pravico, izbrati svojega zastopnika; po današnjem besedilu regulativa bi se dalo misliti, da morejo le vsi mali delničarji imeti skupnega zastopnika, kar gotovo ne bi bilo smoterno, saj so lahko tudi med malimi delničarji interesi različni, tako da jih ne more zastopati ista oseba. Obveznost si mislim seveda samo v tem smislu, da statut ne more braniti postavitve takih skupnih zastopnikov, ne pa, da mali delničarji morajo postaviti jih. Naši statuti pripuščajo vsaki skupini delničarjev, ki ima zadostno število delnic, da si postavi svojega zastopnika.

Le v par primerih so osnutki naravnost kršili določbo regulativa (§ 43.), da tudi omejitev glasovalne pravice na posest določenega števila delnic ne sme presegati izvestne kvote delniške glavnice, namreč: če delniška glavnica ne dosega 1.000.000 kron = 250.000 Din, potem mora dajati en glas toliko delnic, kolikor jih po nominalu tvori 1% cele delniške glavnice; če je delniška glavnica 1.000.000 K ali več, mora dajati vsakih 10.000 K nominala vsaj en glas. Število vseh glasov torej ne sme biti manjše nego sto, lahko pa je večje.

Bolj pogosto so statuti grešili zoper določbo regulativa (§ 44.), da statut mora dovoljevati delničarjem izvrševanje glasovalne pravice na skupščini po pooblaščenih, ki ni da bi morali biti delničar-

ji. Bolj nerodne nego naravnost pogrešne so bile včasih določbe o zastopanju nesamopravnih oseb in pravnih subjektov, ki niso fizične osebe.

O dejstvu, da se število glasov navzgor ne omejuje, je težko govoriti. Prav nobena dvoma ni, da bi taka omejitev bila najuspešnejše sredstvo zoper prevelik vpliv poedinih delničarjev. Danes ni izključeno, da poedinec lahko sam »volič« vse organe družbe in pritisne vse ostale delničarje povsem ob steno, z eno besedo, da družbeno podjetje dejanski izpremeni v svoje podjetje. Še lažje je to seveda skupini par velikih delničarjev, ki sklenejo v družbi »sindikato«. Vendar je prav dvomljivo, ali naj bi se poskušilo take stvari preprečiti z zakonito odredbo, da posameznik ne more imeti več nego določenega števila glasov. Ne glede na to, da je take omejitve razmerno lahko obiti, vsaj pri delnicah, ki se glase na imetnika, bi lahko nastale tudi še druge težave, o katerih tu ni da bi govoril. Najbrže bo treba ostati pri sedanjem načinu in le vplivati s poukom na delničarje-podpisnike, naj prevdarijo, ali ne bi kazalo v poedinem primeru v statutu omejiti število glasov navzgor. Veliko si pa ne obetam.

Nejasni so statuti prav pogosto za ta del, ali je dovoljena delničarjem, ki nimajo glasovalne pravice, vsaj udeležba na obnem zboru, ali udeležba s posvetovalnim glasom, to se pravi s pravico

staviti predloge in posegati v debato. Zakon in regulativ stvari ne urejata. Udeležba pri skupščini, poseganje v debato, stavljanje predlogov so ravnotako članske pravice kakor glasovalna pravica. Če jih statut ne omejuje, so neomejene; omejitev glasovalne pravice torej sama po sebi ne pomeni omejitve drugih pravic. Pač pa bo dovoljeno reči, da se smejo v statutu tudi te pravice omejiti, ko se že sme omejiti najvažnejša namreč glasovalna pravica. Vsekako je taka »klotira« jako nesimpatično sredstvo: snujoča se družba ponuja delnice občinstvu, obenem mu pa zavezuje usta. V bodočem zakonu bo treba jasnosti in sicer v smislu široke udeležbe delničarjev.

Statuti morajo po delniškem regulativu predpisati, kako naj se izkaže glasovalna pravica (§ 42.). Pri delnicah na ime je stvar enostavna, delničar je na pram družbi, kdor je vpisan v delniško knjigo. Pri delnicah na imetnika se zahteva, da naj delničarji, ki hočejo izvrševati glasovalno pravico na obnem zboru, posest delnic izkažejo s tem, da jih na mestu, ki je določeno v statutu ali ki je določil načelstvo, predlože ali, boljše rečeno, založe, ker naj tam ostanejo do konca obnega zbora. Založitelj se izda potrdilo, v katerem je povedano, koliko glasov ima. Statuti so za ta del skoro brez izjeme v redu; samo glede roka za zalaganje je z ozirom na določbe regulativa bilo par napak. (Dalej sledi.)

risti, ker olajšuje promet v jugoslovanski žitnici s tem, da spaja Banat z Bačko.

Razven navedenih imamo v Jugoslaviji še celo vrsto manjših plovnih rek. Tako n. pr. Kolpa kot pritok Save; plovna je od izliva v Savo do Pokupskega v dolžini 40 km. Obstojeci projekti podaljšujejo plovnost Kolpe od Pokupskega do Karlovca; tako da bi celokupna plovna dolžina Kolpe znašala 134 km. Bosut, pritok Save, ploven v dolžini 40 km; Spačva, pritok Bosuta, plovna v dolžini 21 km; Studva, pritok Bosuta, plovna 18 km; Tamiš, pritok Donave, ploven 3 km; Morava, pritok Donave, plovna v dolžini 3 km.

Jugoslovanske umetne vodne ceste so bile grajene za lokalne potrebe. V tehničnem oziru so zelo dobro grajene; plovne pa so le za objekte gotovih dimenzij. (Konec prihodnj.)

Trgovina.

Trgovski stiki naše države s Češkoslovaško. V letu 1925 je Češkoslovaška izvozila v našo državo za 820, iz naše države pa uvozila za 520 milijonov čeških kron blaga. Njena bilanca je torej napram naši državi za 300 milijonov kron aktivna.

Podaljšanje roka za pregled in žigosanje steklenic in posode. Minister trgovine in industrije je podaljšal rok za pregled in žigosanje steklenic in posode od 16. februarja do konca meseca junija 1926, ki se naj izvrši po čl. 14. naredbe o pregledu in žigosanju, obliki in označevanju steklenic in posode.

Prodaja. Pri direkciji državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 24. marca t. l. ofertalna licitacija glede prodaje 1000 komadov lesenih sodov od mineralnih olj. — Predmetni oglas je v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Izgledi naše manufakturne trgovine. Beograjski »Trgovinski Glasnik« naglašava v eni zadnjih številok o položaju naše manufakturne trgovine v preteklem letu med drugim, da izgleda, da bo kriza v manufakturni trgovini še naraščala. Pri tem je treba upoštevati ogromne režijske stroške in visoke obresti za denarni kredit. Dinar se je okrepil in stabiliziral, režijski stroški (prevoznina, carine, davki in ostali pribitki) so se izdatno zvišali. Tako imamo sedaj čuden primer, da se kljub okrepljeni dinarji vsi režijski stroški zvišujejo. Po sedanjem stanju in izgledih za bodočnost je svetovati, da naši trgovci nakupujejo manj blaga v inozemstvu in da zmanjšujejo sedanje zaloge. Poleg tega je treba še zmanjšati kreditiranje in zahtevati za vsako prodajo na kredit menico.

Trgovina s slivami na brčkem trgu. — Dovozilo se je v tednu od 8. do 14. t. m. celokupno 254.50 meterskih stotov sliv. Cena se je gibala od 4 do 6 Din. Izvozilo se je celotno 887.27 meterskih stotov.

Za uvoznike in izvoznike. — V Bariju (Italija) se je ustanovila uvozna in izvozna tvrdka z naslovom »Balkan« za izvoz in uvoz. Lastnik tvrdke je Jugoslovian N. Teskerečič, trgovec iz Travnika. Tvrdke namen je upoznavati italijanske trgovce z našimi produkti, razvijajoč s tem medsebojno ekonomsko zblizanje obeh držav.

Uzance za trgovino z jajci v Nemčiji. Udruženje berlinskih veletrgovcev z jajci je na podlagi izjave trgovske in industrijske zbornice uveljavilo za ugotovitev dolžnosti in pravic prodajalca pri prodaji jajc določilo, da znači 1. označba »ab Station«, da mora kupec nositi stroške vozarine; 2. blago se prevaža na odgovornost kupca samo, ako ga je kupec prevzel na oddajni postaji; 3. ako je v sklepnem pismu določeno, da je ostanek fakturnega zneska plačati po prejemu na namembni postaji, se blago prevaža na odgovornost prodajalca.

PEBECO

preparati. - Depot za Jugoslavijo: „GIFOKA“ družba z o. z. Maribor.

Industrija.

Ročaje za metle dolge 120 do 140 cm, štirioglate v premeru 28×28 mm bi si rada nabavila pri nas neka tovarna v Italiji. Njen natančen naslov dobijo intereseanti v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Manjše tovarne sladkorja. Iz Novega sada poročajo, da se zanimajo za ustanavljanje manjših tvornic sladkorja poleg Bačke, Srema in južne Srbije tudi banatski gospodarski krogi. Čim se ustanove take tovarne v Sremski Mitrovici in Sivu, nameravajo zgraditi po istem vzorcu lastne tovarne sladkorja tudi banatski poljedelci.

Interesenti za izdelovanje plošč iz keramike. Neka tvrdka v Nemčiji, ki se bavi specijalno z izdelovanjem keramičnih vložnih plošč in to posebno onih iz steklenega cementa, nadalje iz marmorja, umetnega steklenega marmorja itd., išče odkupca licence za Kraljevino SHS za izdelovanje navedenih plošč. Za odkup, kakor tudi za vsa tozadevna potrebna navedila in pojasnila glede izdelovanja, zahteva enkratno odškodnino v znesku 500 dolarjev. Po zatrdilu tvrdke bi bilo prikladno priključiti navedeni keramični obrat kakemu že obstoječemu podobnemu obratu, ker bi se rentabilnosti s tem znatno zvišala in bi priključitev obratovanja nikakor ne motila. Naslov tvrdke, ki to licenco ponuja, je dobiti v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Denarstvo.

Prva Hrvatska štedionica. V ravnateljski seji Prve hrvatske štedionice dne 18. t. m. se je sklenilo, da se predloži običnemu zboru, ki se vrši dne 13. marca 1926, bilanco za leto 1925, ki zaključuje s čistim dobičkom od 20.566.517 73 Din, odnosno s prenosom iz l. 1924 542.102 91 dinarjev s skupnim dobičkom od 21.108.620 64 Din. — Iz ravnateljskega poročila se razvidi, da je presegel blagajniški promet v minulemu letu vsoto od 39 milijard 950 milijonov dinarjev, a celokupni promet 93 milijard 99 milijonov dinarjev. — Zlasti so znatno porasle hranilne vloge v minulemu letu in sicer za vsoto od 249 milijonov dinarjev, tako da znašajo skupne vloge Prve hrvatske štedionice eno milijardo 62 milijonov dinarjev. — Skupna aktiva zavoda porasla so napram letu 1924 za 457 milijonov dinarjev ter znašajo skupno eno milijardo 765 milijonov dinarjev. — Ravnateljstvo je sklenilo, da predlaga običnemu zboru izplačilo dividende za leto 1925 s 1.000 Din za eno desetico, dalje 100 Din za eno celo, 25 Din za eno četrtinko in 10 Din za eno desetinko delnice, kar odgovarja 11 1/4 odstotnemu obrestovanju zadnjega emisijskega tečaja delnic od 900 Din, dalje, da se po statutarjih določbah votira v tečajno rezervo in pokojninski fond ter v fond grofa Kulmerja za zgradbo interneta za deco nameščenec podružnic, po 600.000 Din ter da se stavi ravnateljstvu za dobrodelne namene 500.000 Din na razpolago, ostanek od 571.179 58 Din bi se prenesel na račun zrupe in dobička za l. 1926.

Obtok bankovcev Narodne banke. — Po stanju dne 15. februarja 1926 je imela Narodna banka za 5704.9 milijonov dinarjev bankovcev v obtoku. Obtok se je od 8. do 15. februarja 1926 zvišal za 119.9 milijonov dinarjev.

Uradni kurzi za mesec mare t. l. — Za pristojbinske (taksne) in sodne namene so določeni, ako je vrednost označena v tuji valuti, za mesec mare 1926 sledeče: 1 napoleon 218 Din; turška lira 247 Din; angl. funt 276 Din; dolar 56.50 Din; kanad. dolar 56.85 Din; zlata nemška marka 13.80 Din; poljski zlat 7.65 Din; avstrijski šiling 7.98 Din; 100 franc frankov 207 Din; 100 švic. frankov 1693 Din; 100 italijanskih lir 229 Din; 100 belgijskih frankov 238 Din; 100 hol. forintov 2270 Din; 100 rum. lej 24.30 Din; 100 bolg. leyov 40 Din; 100 danskih kron 1475 Din; 100 švedskih kron 1520 dinarjev; 100 norv. kron 1190 Din; 100 pezet 800 Din; 100 drabem 80 Din; 100 češkoslovaških kron 168 Din; 1 milijon madžarskih kron 795 Din.

Ureditev vojnih dolgov. Iz Londona javljajo: V tukajšnjih dobro poučenih krogih naglašajo, da prispe finančna komisija Jugoslavije na svojem povratku iz Amerike dne 27. t. m. v London. Finančni minister dr. Stojadinović ostane več dni v Londonu in prične pogajanja z zastopniki angleškega državnega zaklada glede ureditve srbskega dolga Angliji. Ta dolg znaša 30 milijonov funtov sterlingov. Z ozirom na vesti da je Amerika že sprejela pogoje za ureditev naših vojnih dolgov, doznavamo, da ta vest ne odgovarja resnici povsem iz enostavnega razloga ne, ker je doslej naša delegacija izročila ameriški samo svoje predloge, a ameriška naši protipredloge. Nobene delegacija še ni ničesar odobrila. Konstatira se samo, da so stališča obeh delegacij zelo blizu in je upanje v sporazum, ker ameriški komisiji ni mogoče takoj proučevati naših predlogov in ker je komisija tudi z drugimi posli znatno zaposlena.

Promet.

Gibanje parnikov. Paroplovna družba »Oceania« javlja (poročilo z dne 20. februarja t. l.): »Mrav«, prispel 16. t. m. na Reko, nadaljeval bo v Trst. »Jadera«, odpotoval 13. t. m. iz Orana v Benetke. »Zora«, prispel 14. t. m. v Benetke, nadaljeval bo v Bón in Rotterdam. »Sava«, prispel 19. t. m. na Sušak. »Kostrena«, prispel 18. t. m. v Teneriffo, nadaljeval bo v Las Palmas, Sta Cruz de La Palma, Casablanca, Oran in Trst. »Sud«, pričakuje se v Trstu, nadaljeval bo v Genovo, Marseille, Oran, Casablanca, Las Palmas in Teneriffo. »Vladimir«, na progi Jadransko—Egejsko morje v Carigrad. »Diamant«, v Trstu. »Morava«, odpotoval 18. t. m. iz Gythion v Calamat in Trst. — »Oceania«.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

RAZNO.

Mednarodna ureditev delovnega časa. Povabila na delovne ministre Nemčije, Belgije, Francije in Italije ter na direktorja mednarodnega delovnega urada Thomasa za udeležbo na konferenci v Londonu, ki bi se bavila z vprašanjem mednarodnega dogovora za ureditev delovnega časa, so bila sedaj razposlana.

Darilo. Mesto cvetja na krsto pokojnega g. Bernarda Cescutija in na krsto pokojne ge. Frančiške Kastelic je daroval podpredsednik Trg. društva »Merkur« v Ljubljani g. Riko Tory v prid podpornege sklada tega društva znesek Din 200. Iskrena hvala! Zelimo obilo posnemalcev!

Semenj v Solunu. V Solunu se vrši mednarodni semenj od 15. do 31. maja t. l. Zastopnik za Jugoslavijo je g. Periclee Varveris, Beograd, ki daje interesom vse potrebne informacije.

Mednarodni semenj v Poznaniu. V Poznaniu (Poljska) se vrši mednarodni semenj od 2. do 9. maja 1926. Semenj ima informacijsko sekcijo, ki daje brezplačno informacije vsem inozemskim trgovcem in industrijalcem. Naslov je: Miejski urząd targu Poznańskiego, Poznań, ul. Głogowska 42.

Gospodarski položaj Nemčije v mesecu januarju t. l. je bil neizpremenjeno slab. Vplivi, ki povzročajo krizo, se še niso zmanjšali. Število brezposelnih narašča, tudi število konkurzov je večje. Kot ugoden moment je označiti aktivnost zunanje trgovske bilance v mesecu decembru, znižanje diskonta državne banke, znižanje indeksne številke za veletrgovino, napredek v racionalizaciji obrtov, predvsem pa porast kurzov na borzi. Odločilno je, da se položaj ladjedelske industrije še ni v nobenem oziru izboljšal in da so se tudi prejemki državne železnice izdatno znižali. Ustanovitev zapadnega rudarskega trsta napreduje in kreditna akcija v prilog poljedelstva se je uspešno oživila.

Ogromna ladja. V Glasgowu na Škotskem so dali v delo ladjo, ki bo vsebovala 60.000 ton po 1.83 m². Take ladje doslej svet še ni videl. Največje ladje pred vojsko je imela Nemčija: Imperator, Vaterland, Bismarck. Vsebovale so 50.000, 56.000 in 59.600 ton. Daleč zadaj so bile angleške ladje črte White star (bela zvezda), kojih največje so imele po 45.000 ton. Nemški velikani so po mirovnem sklepu prešli v tujo last in vozijo sedaj pod imenom Majestic, Leviathan itd. Nemci sami takih velikih ne gradijo več, temveč kvečjemu ladje do 32.000 ton. Pravijo, da se ladje z okroglo 30.000 tonami še najbolj rentirajo. Pri novi angleški ladji je prav posebno treba pripomniti tudi to, da bo motorna, kurjena torej s petrolejem. Vemo že, da Angleži gradbi motornih ladij niso naklonjeni; sedaj bo kar največja motorna. Tako gre čas naprej. Doslej je bila največja motorna ladja »Saturnia« iz Trsta, od nas že v posebnem članku opisana.

Ljubljanska borza.

sreda 24. februarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 78, bl. 80; Loterijska državna renta za vojno škodo, den. 279, bl. 281; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 200, bl. 220; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Prva hrvatska štedionica, Zagreb, den. 978, bl. 985; Slavenska banka d. d., Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, bl. 125; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana, den. 392, bl. 400; Združene papirnice Vevče, Gorican in Medvode d. d., Ljubljana, den. 110; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 90, bl. 100; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, den. 115, bl. 120.

Blago: Bukovi železniški pragovi: 2.51 do 2.60 m, 18 1/2×23×14 cm, 110 vag., den. 31, bl. 30, zaklj. 30; 2.45 m, 12 1/2×22×12 1/2 cm, fco vag. nakl. post., 20 vag., den. 25, bl. 25, zaklj. 25; deske, smrekove, jelke, 20 mm, 4 m, III., od 16 cm n., fco vag. Postojna tranz., den. 460; gabrovi hlodi (bel gaber) od 2.50 m napr., od 28 cm prem. napr., zdravi, ravni, fco vag. nakl. post., den. 425; hrastovi plohi obrobljeni, 43 mm, 2.65 m in 53 mm 2.80 m, vse od 18 do 30 cm, fco vag. Postojna tranz., bl. 1300; bukov testoni, monte, fco vag. nakl. post., bl. 480; smrekovi hlodi od 25 cm prem. napr., 4 m dolgi, fco Domžale, 4 vag., den. 250, bl. 250, zaklj. 250; Lipovi hlodi od 3 m napr., od 30 cm napr., fco nakl. post., bl. 500; orehovi plohi, od 2 m napr., od 30 cm prem. napr., fco vag. nakl. post., bl. 1100; hrastovi plohi neobrobljeni, I., II., 90, 100, 110, 130 mm, od 2.50 m napr., fco meja, den. 1050; Premog: Kal. ca 7000 antracit, Orle, fco vagon Škoflica: kosovec za 1 tono, bl. 500, kockovec za 1 tono, bl. 450; orehovec za 1 tono, bl. 400, zdrob za 1 tono, bl. 350; Kal. ca 4800, fco Ormož: kosovec nad 60 mm za 1 tono, bl. 260; kockovec 35-60 mm za 1 tono, bl. 240; orehovec 20-35 mm za 1 tono, bl. 210; zdrob 10-20 mm za 1 tono, bl. 190. Kal. ca 3500, fco vag. Novo mesto: kosovec za 1 tono, bl. 170; kockovec 100 mm za 1 tono, bl. 150; orehovec 50 mm za 1 tono, bl. 140; zdrob za 1 tono, bl. 130; rovinj za 1 tono, bl. 120; pšenica bačka 76-77, 2%, fco vag. nakladalna postaja, bl. 295; pšenica 76 kg, 2%, fco vag. nakl. post., 1 vag., den. 287.50, bl. 287.50, zaklj. 287.50; koruza času prim. suha, gar. do meje, fco Postojna tranz., 1 vag., den. 156, bl. 156, zaklj. 156; koruza času prim. suha, fco Postojna tranz., bl. 155; koruza umetno sušena, fco vag. nakl. post., bl. 140; koruza času primerno suha, fco vag. nakl. post. za III., bl. 122; koruza času primerno suha, za IV., V., VI., fco Postojna tranz., bl. 175; koruza času prim. suha, fco Postojna tranz., bl. 157; koruza inzulanka, fco vag. Čakovec, bl. 162; koruza bosanska, par. Ljubljana, bl. 162; oves slav., zdrav, suh, rešetan, par. Vinkovci, bl. 185; oves bački, fco vag. nakl. post., bl. 185; oves bački, par. Ljubljana, bl. 217.50; Ječmen 63 kg, par. Ljubljana, bl. 195; proso prekm., fco Ljubljana, bl. 225; ajda prekm., fco Ljubljana, bl. 270; rž medjim., fco vag. Ljubljana, bl. 200; rž 72-73 kg, vlastel., fco vag. Ljubljana, bl. 225; otrobi drobnj, fco vag. slav. post., bl. 115.

TRŽNA POROČILA.

Živinski sejem v Mariboru (23. t. m.) je bil jako dobro obiskan. Kupčija je bila zelo živahna. Prignanih je bilo 611 glav in sicer 13 konjev, 215 volov, 368 krav in 6 telet. Od tega je bilo prodanih 318 glav; med tem za Avstrijo 41, za Italijo 69 konjadov. Cene za kg žive teže so bile naslednje: debeli voli 8 do 8.50, poldebili 7 do 7.50, biki za klanje 6 do 6.25; klavne krave, debele 6.50 do 7, plemenke krave 5 do 6, krave za klobasarje 3 do 4, molzne in breje krave 4.50 do 6.50, mlada živina 5.25 do 7.75 Din. Mesne ce-

BUDDHA

Ako piješ „Buddha“ čaj,
vživaš že na zemlji raj!

TRADE MARK

ne: govedina 8 do 19, teletina 12.50 do 20, svinjina 12.50 do 27 Din za kg.

Cene živini na tržaškem trgu. Povpraševanje po živini je na tržaških tržiščih precej oživelo. Najbolj se povprašuje po vprežni živini. Zanimarjena ostaja več ali manj klavna živina in pitani prašiči. Cene volov se gibljejo okoli 480 do 530 lir za q žive teže. Prvovrstni voli so celo nekaj dražji. — Perutnina se z ozirom na postni čas ne more preveč veseliti živahne oddaje. Piščanci notirajo na debelo 9 do 9.50, a na drobno 10 do 11 lir. Prvovrstno blago doseže v prodaji na drobno tudi 12 lir za kg. Analogno se gibljejo tudi cene ostale perutnine. Golobi stanejo 4 do 4.50 lir za kg žive teže. Jajec je na trgu še vedno mnogo. Cena 65 do 80 stotink po komadu.

Južno sadje na trgu v Trstu. Povpraševanje po južnem sadju se tudi v tem tednu ni povečalo. Pulijski rožiči notirajo 105 lir, sicilijski 90, dateljni Hallowe 350, smokve Calamata v najmanjših venci 255 do 270, barijski mandeljini 2050 do 2075, sicilijski 2100 do 2300, molfetski 300 lir, levantinski sladki 1950, istrski lešniki 650 do 750, isti Kerassonda 900 do 950, isti levantinski 910 do 950, bosenski orehi 280, rozine Calamata 310, rozine Eleme kandijske v vrečah 260 do 280, iste v zabojih 280 do 295, kandijske sultanine v vrečah 650 do 700, iste v zabojih 700 do 800, smirnske v vrečah in zabojih 750 do 900 lir za 100 kg franko Trst. — Inozemstvo se za južno sadje še vedno ne zanima v oni meri, kakor se je pričakovalo. Agrumi so kazali skozi cel leden čvrsto tendenco, kajti tukajšnjim izvoznikarjem se je posrečilo spraviti precej blaga v inozemstvo. Pomaranče v zabojih stanejo 55 do 65 lir, limone 32 do 35, a mandarini 250 do 300 lir za meter-ski stot franko nakladalna postaja Trst.

KOVINSKI TRG OKOLI 10. FEBRUARJA.

V zadnjem času je postalo na ameriškem kovinskem trgu nekoliko bolj tiho, a smatrajo v merodajnih krogih to

tendenco samo za začasno. Zaposlenost ameriških jeklarn cenijo na 88 odstotkov kapacitete. Na trgu so se pojavili v januarju Japonci z večjimi naročili, veliko so naročile domače železnice. Trg surovega železa je nekoliko bolj tihi.

Evropski kovinski trg se ni izdatno spremenil. Kupčija v posameznih deželah je tudi še nadalje povoljna, čeprav se javi tuintam kakšen disakord. Cene na eksportnem trgu so skoraj iste kot prej: železo v palicah 5/6, valjana žica 5/15, surova pločevina 5/11, srednja 6, fina 8 do 10.

Ker so objavljeni tudi že podatki za lanski december, podamo lahko sliko vse lanske svetovne produkcije (v milijonih ton):

	Surovo železo	Surovo jeklo
1913	77.2	75.0
1924	67.0	77.3
1925	75.2	88.8

Surovo železo in surovo jeklo skupaj sta predvno produkcijo že prekoračila. Produkcija posameznih važnih dežel je pa ta-le (v milijonih ton):

	1924	1925	1924	1925
Ameriška Unija	31.4	36.8	36.8	44.0
Nemčija	7.8	10.2	9.8	12.2
Francija	7.7	8.4	6.9	7.5
Velika Britanija	7.3	6.2	8.2	7.4
Belgija	2.8	2.5	2.8	2.3
Luksemburška	2.2	2.3	1.9	2.1
Češkoslovaška	1.1	1.0	1.2	1.3

Nemčija je v Evropi spet prva; kot je bila prej, Velika Britanija se je umaknila Franciji itd. Smo že pisali o tem.

Zaloge surovega železa na Angleškem so premajhne, produkcija zadnjih mesecev ni šla tako kvišku kakor povpraševanje. Izgledi za bližnjo bodočnost so dobri, cene so trdne in se bodo še utrdile. Eksportne cene so tudi nadalje za 6 pence višje kakor domače. Domače: Cleveland št. 1 šil. 72, št. 3 šil. 70, št. 4 šil. 69. Povpraševanje po hematitu je dobro. — Francoski železni trg je bolj slaboten, tako konsumenti kakor producenti čakajo. Zaloge so se menda pomnožile in računijo z večjimi ponudbami Francije na inozemskih trgih. Trg suro-

vega železa se dobro drži; cena je ostala pri 395 frankih. Tudi po hematitu je povpraševanje živahno, cena se ni spremenila. Zadnje cene: železo v palicah 650 do 720 franc. frankov, surova pločevina 740 do 840, srednja 975 do 1050, fina 1150 do 1200. — Z belgijskega kovinskega trga je izginila francoska konkurenca, tendenca je ugodna, povpraševanje po surovem železu je dobro, v prvi vrsti za eksport itd. Zadnje notacije: železo v palicah 600 belg. frankov, tračnice 590, surova pločevina 650, srednja 700, fina 900 do 950. — Na Luksemburškem je vse dobro: zaposlenost, naročila, eksport. Cene kažejo navzgor. — Poročila iz Švedske pa niso ugodna. Produkcija surovega železa od 1924 na 1925 je padla od 425.000 ton na 513.000; izvoz je znašal lani samo polovico onega iz leta 1913. — Znamenja na nemškem trgu so tudi zanaprej še ugodna. Domači konsumenti prihajajo zmeraj bolj na dan. Domače cene nespremenjene: železo v palicah 125 do 130 mark, valjana žica 135, surova pločevina 140 do 145, srednja 150. Pričakujejo zvišanih cen, sedanje so nižje kot inozemske in ne krijejo niti nabavnih stroškov. Položaj eksportnega trga je slejkoprej ugoden. — Češkoslovaški uvoz in izvoz železa in železnine je znašal leta 1924 326 milijonov in 750 milijonov Kč ter 419 in 900 milijonov Kč; uvoz se je zvišal torej za 93 milijonov Kč, izvoz pa za 150. Bilanca leta 1925 je za 60.300.000 Kč ugodnejša kakor leta 1924.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. marca t. l. ponudbe za dobavo 1700 kg steklarskega kleja ter za dobavo steklenih plošč. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 24. februarja t. l. pri intendanturi Davske divizije, oblasti v Ljubljani glede dobave 500.000 kg pšenice. —

Dne 19. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 9 komadov kompletnih izogibalšč.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. marca t. l. ponudbe za dobavo 120 kvadr. metrov linoleja, za dobavo 6 kom. plošč iz umetnega marmorja; do 12. marca t. l. ponudbe za dobavo 30 komadov senčnikov. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Vrtniku sprejema do 3. marca t. l. ponudbe za dobavo 100 kg usnja za podplate. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. marca t. l. ponudbe za dobavo 230 m verig. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 24. marca t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 5000 kg bombaža za ležišča; pri odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave raznega blaga za mornarske obleke (sukno plave barve, polvolnena tkanina, platno, gumbi, črni traki, sukanec, zimске maje).

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. marca t. l. ponudbe za dobavo armaturnega bronca; do 5. marca t. l. za dobavo 3102 kg bakrene pločevine; do 12. marca t. l. za dobavo 100 kg smirkovega peska. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Vršile se bodo na lednje ofertalne licitacije: Dne 7. marca t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave dežnih plaščev in oblek. — Dne 12. marca t. l. pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu glede dobave 10.000 komadov torbic za patrone. — Dne 23. marca t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave bencin-motorja za motorni čoln; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave kompletnih izogibalšč in spojnic.

Predmetni oglasi z natančnejšimi pogoji so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Za

Galanterija
Iz modno blago, pletenine, nogovice, sukanec, vezanine, gume modne, bisernice in druge, palice, nahrbtnike, nože jedilno orodje, škarje itd. vse to se dobi najugodnejše pri
JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko. Na malo.

KJE SE KUPI?
Le pri trdnji
Josip Petelinc Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši kvišku stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk: Gräzner - Adler - Phoenix.
Iskoten posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermen, pnevmatika. Povz o vezanju na stroj brezplačno! — Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Veletrgovina A. ŠARABON v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznoversno žganje moko in deželne pridelke raznoversno rudninsko vodo
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
CENIK NA RAZPOLAGO!

Postopek za dobivanje in čiščenje materijalij, ki se nahajajo suspendirane v vodi
(Verfahren zur Gewinnung und Reinigung von im Wasser in Suspension befindlichen Materialien), se iščejo kupci ali odjemalci licenc.
Cenj. ponudbe na **ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/I.**

GROM D. Z. O. Z.
carinsko posredniški in spedijski bureau
LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 41
Naslov hrsojavnik: "GROM" Podružnice: **MARIBOR, JESENICE, RAKEK.**
Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod najkvalitetnejšimi pogoji.
Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Naročajte in razširjajte „Trgovski list“!

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi
: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.
ZAHTEVAJTE PONUDBO!
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.
LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552